

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa, mint másodfokú bíróság Budapesten, a 2008. november 26. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t :

Az alárendeltek jelenlétében elkövetett parancs iránti engedetlenség büntette miatt **a vádlott** ellen indult büntető ügyben a Fővárosi Bíróság Katonai Tanácsa 2008. május 6. napján kihirdetett Kb.I.189/2007/5. számú ítéletét **helybenhagyja**.

I n d o k o l á s :

A Fővárosi Bíróság Katonai Tanácsa a 2008. május 6. napján kihirdetett KB.I.189/2007/5. számú ítéletével a vádlottat bűnösnek mondta ki alárendeltek jelenlétében elkövetett parancs iránti engedetlenség büntetében, ezért 300 napi tétel, napi tételenként 400.-Ft, összesen 120.000.-Ft pénzbüntetésre és 1 évre a törzsőrmesteri rendfokozatba visszavetésre ítélte. Rendelkezett a pénzbüntetés meg nem fizetése esetére, annak szabadságvesztésre történő átváltoztatására, továbbá kötelezte a vádlottat az eljárás során felmerült bűnügy költség megfizetésére.

A tárgyaláson a katonai ügyész a nyilatkozattételre 3 napi gondolkodási időt tartott fenn, majd a törvényes határidőn belül fellebbezést jelentett be a vádlott terhére súlyosításért, felfüggesztett fogházbüntetés és lefokozás kiszabása érdekében. A vádlott irány nélkül jelentett be fellebbezést, míg védője elsődlegesen felmentés, másodsorban enyhítés érdekében fellebbezett.

A Katonai Fellebbviteli Ügyészség a Kf.III.82/2008. számú átiratában a katonai ügyészi fellebbezést fenntartotta. Indítványozta, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét változtassa meg, a bűncselekményt minősítse folytatólagosan elkövetettnek, a vádlottal szemben szabjon ki fogházbüntetést, melynek végrehajtását próbaidőre függessze fel és katonai mellékbüntetésként lefokozást alkalmazzon.

A védő a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsánál előterjesztette fellebbezésének írásbeli indokolását, melyben elsődlegesen arra tett indítványt, hogy a másodfokú bíróság a vádlottat az ellene emelt vád alól mentse fel, másodsorban azt kérte, hogy a vádlott bűnösségét ne a parancs iránti engedetlenség minősített, hanem annak alapesetében állapítsa meg. A védői álláspont szerint az elsőfokú katonai tanács figyelmen kívül hagyta a bizonyítékok értékelése során tanú1 vallomását, amely arra vonatkozott, hogy a vádlott kalapja nem tért el a többitől, illetve tévesen állapította meg azt, hogy tanú2 parancsot adott ki. Álláspontjának alátámasztásaként a Legfelsőbb Bíróságnak a Bírósági Határozatok 1984/349. számú eseti döntésére hivatkozott. A másodsorban előterjesztett indítványával kapcsolatban kifejtette azt, hogy a fő-harcálláspont kapujánál olyan nagy volt a forgalom és a zaj, hogy nem volt hallható harmadik személyek által a vádlott és a főhadnagy közötti beszélgetés, ezáltal nem valósult meg a más alárendeltek jelenlétében minősítő körülmény. Ezért a vádlottal szemben csupán az adott bűncselekmény alapesete állapítható meg.

A Katonai Fellebbviteli Ügyészségnek a nyilvános ülésen eljáró képviselője perbeszédében az ügyészi fellebbezésben, valamint a másodfokú ügyészi átiratban foglaltakat tartotta fenn.

A védő a nyilvános ülésen megtartott perbeszédében a fellebbezését az írásbeli indokolásban foglaltakkal tartotta fenn.

A bejelentett ügyészi, vádlotti és védői fellebbezés folytán a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa az első fokú ítéletet és az azt megelőző bírósági eljárást a Be. 348.§ (1) bekezdésében foglaltak alapján teljes terjedelmében felülbírált.

A felmentésre irányuló vádlotti és védői fellebbezés nem alapos.

A katonai tanács ítélete megalapozott. Az elsőfokú bíróság a szükséges bizonyítási eljárást lefolytatta, a bizonyítékokat megfelelően értékelte, az eljárási szabályokat betartotta és indokolási kötelezettségének is eleget tett.

Megállapítható, hogy a vádlott a tárgyaláson tagadta, hogy magatartásával bűncselekményt követett volna el, azonban a tényeket illetően vallomása beismertő tartalmúnak tekinthető. A katonai tanács a tényállást elsősorban tanú2 vallomása alapján állapította meg, mely vallomást - a releváns körülményeket illetően - alátámasztotta a vádlott ténybeli beismertő vallomása, a kihallgatott tanúk vallomása, valamint a rendelkezésre álló iratok. Az elsőfokú bíróság a tényállást a rendelkezésére álló iratokkal összhangban állapította meg, az mentes a Be. 351.§

(2) bekezdésében írt hiányosságoktól, ezért a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa felülbírálata alapjául elfogadta.

A katonai tanács az irányadó tényállás alapján okszerűen vont le következtetést a vádlott bűnösségére és helyes a cselekmény jogi minősítése is. Nem tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a vádlott bűnösségét a Btk.354.§ (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés a./ pontja szerint minősülő alárendeltek jelenlétében elkövetett parancs iránti engedetlenség bűntettében állapította meg.

A Btk.354.§-ában írt parancs iránti engedetlenséget az követi el, aki a parancsot nem teljesíti, és a bűncselekmény a (2) bekezdés a./ pontja szerint súlyosabban minősül, ha az engedetlenség más alárendeltek jelenlétében, akár a parancs teljesítésének kifejezett megtagadásával, akár egyéb sértő módon történik. Helytállóan fejtette ki az elsőfokú bíróság ítélete indokolásában azt, hogy a szolgálati előjáró tanú2 utasítása az öltözködési szabályok betartására irányult, így annak tárgya alapján a vádlottnak tudnia kellett, hogy felé nem valamely baráti kérés hangzott el, hanem egy utasítás, parancs, amelynek végrehajtását viszont kifejezetten megtagadta. Jelen ügyben nem helytálló a védelemnek a Legfelsőbb Bíróság BH 1984/349. számú eseti döntésére történő hivatkozása sem. A jogesetben foglalt iránymutatás ugyanis az utasítással érintett személyt védi attól, hogy utóbb parancs iránti engedetlenség miatt ne vonják felelősségre olyan esetben, amikor általa nem volt felismerhető, hogy felé parancs hangzott el. Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás azonban rögzíti azt, hogy tanú2 a vádlott tudomására hozta, hogy a felé irányuló követelése parancs és az milyen következménnyel járhat. Tartalmazza továbbá a történeti tényállás azt is, hogy a vádlott az elkövetés idején tisztában volt magatartása súlyával és annak következményeivel, erről nyilatkozott is. Ezen körülményekre figyelemmel nem tévedett az elsőfokú bíróság, amikor megállapította, hogy a vádlott magatartásával a parancs iránti engedetlenséget elkövette. A másodfokú katonai tanács nem osztotta a védőnek a másodlagosan előterjesztett fellebbezésében foglalt azon indítványt sem, hogy védencével szemben csupán az adott bűncselekmény alapesete, nem pedig minősített esete megállapításának van helye. A rendelkezésre álló iratok alapján az elsőfokú bíróság helytállóan rögzített ítélete történeti tényállásában azt, hogy a bűncselekmény elkövetése helyén tartózkodott a vádlotton és tanú2 kívül még három alárendelt katona, akik helyzetüknél fogva a vádbeli eseményt észlelhatték, illetve hallhatták volna. A Btk.354.§ (2) bekezdés a./ pontjában írt „más alárendeltek jelenlétében” fordulat, de akár a más katonai bűncselekményekben írt „más előtt” vagy „több katona” előtt fordulattal kapcsolatban megállapítható az, hogy a Legfelsőbb Bíróság több eseti döntésében is kifejtette, és a katonai bírói gyakorlat is egységes abban, hogy ezen minősített esetek megállapíthatóságához, a jelenlét ténye és az észlelés reális lehetősége szükséges és elegendő. A vádlottól és tanú2 néhány méterre tartózkodó három fő alárendelt katona esetében pedig nem vitásan a jelenlét és az észlelés reális lehetősége fennállt. Ezért a vádlottnak és védőnek a

jogi minősítésen keresztül felmentésre, illetve enyhébb jogi minősítés megállapítására irányuló fellebbezései eredményre nem vezethettek.

Nem értett egyet a másodfokú bíróság a Katonai Fellebbviteli Ügyészségnek a jogi minősítés részbeni megváltoztatására irányuló indítványával sem. A másodfokú katonai ügyészség az átiratában azt az álláspontot fejtette ki, hogy az ugyanazon vagy azonos célra irányuló paranccsal szembeni engedetlenség, feltéve, hogy egységes akaratelhatározással követik el, a folytatólagosság megállapítására szolgálhat alapul. A Legfelsőbb Bíróság azonban ennél részletesebben fejtette ki a parancs iránti engedetlenség folytatólagosságának követelményeit, mégpedig úgy, hogy akkor van helye folytatólagosság megállapításának, ha a cselekmények ugyanazon, vagy azonos tartalmú, avagy egymástól eltérő tartalmú, de azonos célt szolgáló parancsok ellen irányulnak, azok megtagadása az elkövető egységes akaratelhatározásból fakad és időben egymástól elkülönülten valósultak meg, de az egyes elkövetések közötti időköz nem túl hosszú. A másodfokú bíróság álláspontja szerint azonban a történeti tényállásban rögzített cselekménysor kapcsán nem állapítható meg a folytatólagosságnak azon törvényi előfeltétele, hogy az egyes cselekmények időben egymástól elkülönülten valósultak volna meg. A vádlott egyes cselekményei ugyanis nem különülnek el egymástól, mindössze néhány perc alatt lezajlottak, egymáshoz kapcsolódtak és, hogy természetes egységet alkotnak. Ezért a Katonai Fellebbviteli Ügyészségnek a folytatólagosság megállapítására irányuló indítványa eredményre nem vezethetett.

A katonai ügyésznek a súlyosításra, illetve a védőnek a büntetés enyhítésére irányuló fellebbezése nem alapos.

A katonai tanács ítéletében helytállóan sorolta fel a büntetés kiszabása során figyelembe vehető enyhítő és súlyosító körülményeket. Nem tévedett, amikor a szolgálatát jó szinten teljesítő, egyszer dicséretben, négy alkalommal kitüntetésben részesült és eddig fenyítetlen vádlott esetében lehetőséget látott a Btk.87.§ (2) bekezdés e./ pontjában írt enyhítő rendelkezés alkalmazásával pénzbüntetés kiszabására. A büntetés kiszabása tekintetében kisebb jelentőséggel bír az, hogy korábban bűncselekmény elkövetése miatt felelősségre vonták a vádlottat, ugyanis korábbi elítéltetésére gondatlan cselekmény elkövetése miatt került sor. Az elsőfokú bíróság által megállapított napi tételszám a cselekménnyel arányos, míg a napi tétel összege megfelelően tükrözi a vádlott személyi, vagyoni és jövedelmi viszonyait. Nem tévedett az elsőfokú bíróság, akkor sem, amikor a vádlottat a súlyos minősítésű katonai bűncselekmény elkövetése miatt rendfokozatban visszavetés katonai mellékbüntetésre is ítélte. A másodfokú bíróság álláspontja szerint a vádlottal szemben kiszabott fő- és mellékbüntetés együttesen megfelelően szolgálja a Btk.37.§-ában írt büntetési célokat, ezért a katonai ügyésznek a fő- és mellékbüntetés súlyosítására irányuló fellebbezése eredményre nem vezethetett, ugyanígy a védőnek az enyhítésre irányuló indítványa sem.

A Fővárosi Bíróság Katonai Tanácsa ítéletének egyéb rendelkezései is törvényesek, ezért azokat a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa helyes indokai alapján helybenhagyta.

A Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsának végzése a Be. 371.§ (1), (3) és (4) bekezdésein alapszik.

Budapest, 2008. november 26.

Dr. Ruzsás Róbert hb. dandártábornok sk. a tanács elnöke, Dr. Mészáros László hb. ezredes előadó bíró, Dr. Török Zsolt hb. ezredes bíró

A Fővárosi Bíróság Katonai Tanácsának ítélete jogerős és végrehajtható.

Budapest, 2008. november 26.

**Dr. Ruzsás Róbert hb. dandártábornok sk.
a tanács elnöke**

A kiadmány hitelül:
Kígyósi Józsefné
bíróági ügyintéző